

J.W. Remkes, Hendrikstraat 10^a, 12D494

Rede van Johan W. Remkes, landelijk voorzitter van de onafhankelijke, liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het District Noord van de JOVD op 22 november 1975 in de "Coendersborg" te Groningen.

Embargo tot zaterdag 22 november 1975, 21.00u.!

25 Jaar JOVD geschiedenis in onze drie noordelijke provincies, betekent 25 jaar lang een grote mate van inspanning en dadendrang van achter-
aenvolgende districtsbesturen, afdelingsbesturen en leden.

Het betekent ook 25 jaar lang betrokkenheid van jongeren uit het noorden bij de politiek in het algemeen en liberalisme in het bijzonder.

Ten slotte betekent het 25 jaar lang betrokkenheid bij datgene wat er in het noorden gebeurt en bij de regionale en plaatselijke politieke ontwikkelingen.

Ik kan het ook vandaag niet laten in het kort op dit laatste in te gaan en een aantal opmerkingen te maken over de bestuurlijke en politieke situatie van de laatste jaren en de problemen waar het noorden mee te kampen heeft. Hiermee wil ik dan proberen deze in een liberaal daglicht te zetten en proberen aan te geven waar volgens mij de JOVD in de toekomst attent op moet zijn en op in moet spelen. Ik wil dit toespitsen op de huidige situatie in provincie en stad Groningen, omdat deze het meest spectaculair is en omdat we daar vandaag met z'n allen het 5e lustrum van het District Noord van de JOVD vieren.

Bij de vorming van de colleges van G.S. en B. en W. in provincie en stad Groningen vorig jaar juni en september werd ook op provinciaal en stedelijk niveau door de zich zelf progressief noemende partijen vorm gegeven aan de landelijk opgang gebrachte tendens tot heilloze polarisatie. Het aanscherpen van de politieke tegenstellingen werd ook hier op een schrijnende manier tot uitdrukking gebracht.

Wat was het spelletje dat onder het mom van democratie en politieke duidelijkheid opgevoerd werd? Bij zowel P.vd.A., P.P.R. als C.P.N. vond men de oude bestuurlijke verhoudingen op stedelijk en provinciaal niveau, zoals die tot voor kort tot uitdrukking kwamen in de vorming van de dagelijkse colleges van bestuur, die altijd een zo groot mogelijk afspiegeling vormden van de belangrijkste stroming in Raad of Staten, uit den boze.

Het sluiten van compromissen , die in mijn ogen inherent zijn aan onze democratische verhoudingen en het via de bereidheid tot het sluiten van deze compromissen tot een oplossing brengen van bepaalde problemen vond men in de kring van de zogenaamde linkse partijen verwerpelijk.

Er moest politieke duidelijkheid komen.

Om dit te bereiken bedacht men vervolgens de volgende procedure. De partij stelt een verkiezingsprogramma vol fraaie leuzen en idealen op.

Beloftes, waarvan nu al wel duidelijk is dat ze voor een gedeelte niet gerealiseerd kunnen worden, omdat provincie en gemeente slechts een zeer beperkt takenpakket , een zeer beperkte autonomie hebben en financieel gezien sterk afhankelijk van de rijksoverheid zijn. De smalle marges op landelijk niveau zoals eens door onze huidige regeringsleider Den Uyl naar voren gebracht, zijn op gemeentelijk en provinciaal niveau nog smaller.

Het dwingend opleggen aan de gemeente Groningen om de tarieven voor het openbaar vervoer te verhogen is hier een goed voorbeeld van.

Gezien deze smalle marges om politieke keuzes te maken en het desondanks doen van allerlei mooie beloftes staat het plegen van kiezersbedrog van te voren al vast. Ik geloof niet dat deze procedure een bijdrage levert aan de politieke duidelijkheid, maar dat veeleer de onduidelijkheid groter wordt.

Na de verkiezingen interpreteerde men de uitslag hiervan en de aldus verkregen politieke macht met veel bravour op de manier van : "De kiezers hebben ons program gesteund en dat legt de verplichting op ons om dat program ook integraal uit te voeren".

Juist omdat men het programma in het socialistische kamp zo belangrijk vond, hadden we mogen verwachten dat na de verkiezingen op basis van de programma's van alle vertegenwoordigde partijen overlegd zou worden over het in de toekomst te voeren beleid en de samenstelling van de colleges van dagelijksks bestuur.

Niets is echter minder waar. Na de verkiezingen werd in een keer het vaandel met het verkiezingsprogramma weggeworpen en ~~was~~^{vond} op basis van vooroordelen en kunstmatig in het leven geroepen politieke verschillen de partnerkeuze plaats.

Dit heeft geresulteerd in de bestuurlijke gedrochten, waar de dagelijkse leiding van stad en provincie nu bij ondergebracht is.

Omdat op geen enkele wijze een serieuze poging is gedaan de programma's van alle partijen met elkaar te vergelijken, zal duidelijk zijn dat daarmee en in tegenstelling tot datgene waar ze zichzelf mee aanduiden, geen programcolleges zijn gevormd, maar een-en vooral in de provincie- slechts op een minime meerderheid gebaseerd meerderheidscollege.

Wie nu echter verwacht dat ik van mening ben dat er op plaatselijk en regionaal niveau helemaal geen politieke verschillen zijn of dat ik van mening ben dat deze niet tot uitdrukking mogen komen, wil ik gelijk uit deze droom helpen.

Wel terdege is het zo, dat op lokaal en regionaal niveau-zij het in beperkte mate-politieke keuzes gemaakt kunnen worden. Deze zullen ook duidelijk gemaakt moeten worden naar de bevolking toe. Het houden van verkiezingen op basis van programma's en het vormen van een College op basis van programvergelijking is dan ook een goed democratisch gebruik. Als men maar bereid blijft om alle partijen in het overleg te betrekken en de verschillen niet op gaat blazen, dan zou-als er maar duidelijke interne werkafspraken worden gemaakt-dan zou er een dagelijks bestuur ~~kw~~ met een zo breed mogelijke samenstelling, dat enerzijds voldoet aan het streven om zoveel mogelijk partijen bij dit bestuur te betrekken en anderzijds de mogelijkheid openlaat politieke verschillen aan de bevolking duidelijk te maken, gevormd kunnen worden.

Deze benaderingswijze volgend, moet ik concluderen dat het zeer wel mogelijk was geweest om ~~en~~ in de stad en ook in de provincie te komen tot het vormen van Colleges op basis van een programma en volgens een zo breed mogelijke samenstelling. De democratie was hiermee zonder meer gebaat geweest, omdat dan alle partijen ~~en~~ de vertegenwoordigende lichamen een gelijke startpositie gehad zouden hebben, ~~kw~~ de informatie over het te voeren beleid gelijkelijk over die partijen zou zijn verdeeld en de greep op het steeds belangrijker wordende dagelijkse bestuur ook niet al te eenzijdig was geweest.

Naast deze onwikkeling heeft nog een andere opvatting bij de PVDA een bijdrage geleverd aan de manier waarop het politieke spel in gemeenten en provincies gespeeld wordt. Dat is het "terugroeprecht", wat de vergaderingen van de PVDA zich toegeëigend hebben t.a.v. hun gekozen vertegenwoordigers.

Het "Zwaard van Damocles" hangt voortdurend boven de hoofden van deze laatsten. Zodra zij zich de vrijheid permitteren er een mening, die niet de mening is van de partij, op na te houden zal het vallen en kunnen ze door de partij van hun zetels teruggeroepen worden.

Het zal duidelijk zijn dat een dergelijke constructie weinig overlaat van de eigen verantwoordelijkheid van de door alle kiezers gekozenen.

Wij als jonge liberalen zullen dit soort, op puur machtsdelen berustende bestuurlijke opvattingen zonder meer van de hand moeten wijzen.

In dit verband moet ik in alle eerlijkheid bekennen, dat ik voor de houding van Gedeputeerde Kuipers wat dit betreft alleen maar bewondering heb.

Toen hij met zijn radicale achterban van mening verschilde en deze partij het vertrouwen in hem opzei, liet hij zijn verantwoordelijkheid t.o.v. zijn kiezers zwaarder wegen en liet hij zich, toen de partij aan de touwtjes trok, niet als een ledepop van zijn zetel terugtrekken.

Deze 2 ontwikkelingen hebben er toe geleid dat de democratie in stad en provincie tot een schertsvertoning verworden is.

De machtsverhoudingen liggen vast, bij stemmingen zijn de neuzen meestal van tevoren geteld en er wordt nauwelijks nog naar argumenten geluisterd.

Men laat eigen dogma's zwaarder wegen ~~en~~ het staat voor mij vast dat dit weinig meer met werkelijke democratie te maken heeft.

In het licht van datgene, waarover ik zojuist gesproken heb, is vooral het optreden van de CDA fractie in Provinciale Staten van Groningen vermakelijk. Men schijnt in die kring de frustratie, dat men buiten het College is gehouden nog steeds niet te boven te zijn.

De politiek onduidelijke opstelling, die bijna altijd onlosmakelijk verbonden met confessionele politiek, komt ook hier in optima forma tot uitdrukking.

Kenmerkend hiervoor was wel de uitspraak, die CDA fractievoorzitter v.d. Ploeg enige weken geleden op een bijeenkomst van zijn partij deed. Hij zei daar o.m.: "Inhoudelijk verschillen wij niet van mening met het College, alleen aan de presentatie van het beleid schort nog wel het een en ander". Toen ik kennis nam van deze uitspraak kwamen bij mij wel een aantal vragen op.

In de eerste plaats of deze uitspraak misschien voortvloeit uit het feit, dat dit CDA in een onbedachtzame bui haar handtekening onder het gemeenschappelijke socialistische programma zette, omdat het "Collegepluche" voor enkele leden van haar fractie zo aantrekkelijk leek of omdat men in de waan leeft, dat 1 CDA Gedeputeerde een dermate grote invloed zou hebben, dat de presentatie van dat beleid er in dat geval in één keer heel anders uit zou zien?

Mag in de tweede plaats uit deze uitspraak afgeleid worden, dat het CDA zich met alle aspecten van het inhoudelijke beleid, zoals dat momenteel gevoerd wordt, accoord verklaart? Waarom wordt er door de CDA fractie in de Staten dan nog al eens tegen Collegevoorstellen gestemd?

En is deze fractie soms niet van mening, dat de presentatie in bepaalde gevallen even belangrijk is als hetgeen gepresenteerd wordt?

Als zij het beleid inhoudelijk steunt, zal zij ook de politieke moed moeten hebben dit met zoveel woorden tegen haar kiezers en in de Staten te zeggen. Op dit inhoudelijke beleid wil ik nu nog in het kort ingaan.

Voor al in de stad Groningen hebben we nu op dit ogenblik op alle niveaus socialisten aan het bestuurlijke roer staan. Gezien de beloftes en dewensen en fraaie leuzen van deze partijen zouden we mogen verwachten, dat de weg naar hun heilstaat nu bijna afgelegd is. Werpen we echter een blik op de werkelijke situatie in de provincie Groningen, dan moeten we constateren dat deze in schrille tegenstelling daarmee staat. Of moeten we juist constateren dat ^{by} de grote werkloosheid in onze provincie, de onrust in de agrarische sector omdat hun bedrijfsvoering steeds meer hinder ondervindt van allerlei belemmerende beleidsfactoren en de onrust in de verschillende gemeenten over het te voeren ruimtelijke beleid logisch voortvloeit uit het beleid en de dogma's op basis waarvan dat gevoerd wordt door de socialisten, die op dit ogenblik het roer van onze provincie in handen hebben.

Als dit laatste het geval is weten we in ieder geval wat we van hen te verwachten hebben en hoe hun heilstaat eruit zal zien.

